

Laidiens: 07.01.2016., Nr. 4

Oficiālās publikācijas Nr.: 2016/4.5

Ministru kabineta noteikumi Nr. 12

Rīgā 2016. gada 5. janvārī (prot. Nr. 1 20. §)

Kartupeļu sēklaudzēšanas un sēklas kartupeļu tirdzniecības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Sēklu un šķirņu aprites likuma
2. panta 1. punkta "a" apakšpunktu un 17. panta piekto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kartupeļu sēklaudzēšanas un sēklas kartupeļu (turpmāk – sēklas) tirdzniecības kārtību, kā arī institūciju, kas kontrolē sēklas ieviešanu no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis.
2. Noteikumi neattiecas uz sēklām, kas paredzētas izvešanai (eksportam) uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis.
3. Sēklas iaved, audzē un tirgo saskaņā ar normatīvajiem aktiem par augu karantīnu.
4. Izdevumus, kas saistīti ar sēklas lauku apskati, vīrusu pēcpārbaudi, augu karantīnas organismu noteikšanu ražā un augsnes paraugos, kartupeļu bumbuļu analīzi to kvalitātes noteikšanai, kā arī etiķetes – augu passes – izgatavošanu, sedz attiecīgā persona saskaņā ar normatīvajiem aktiem par Valsts augu aizsardzības dienesta (turpmāk – dienests) maksas pakalpojumu cenrādi.

II. Sēklaudzētāju, sēklu sagatavotāju, saiņotāju, ievadēju un tirgotāju reģistrācija

5. Dienests reģistrē sēklaudzētājus, sēklu sagatavotājus, saiņotājus, ievadējus un tirgotājus Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā (turpmāk – reģistrs).
6. Lai reģistrētos reģistrā, persona iesniedz dienestā iesniegumu atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam un šādus dokumentus:
 - 6.1. sēklaudzētājs – sēklaudzēšanai paredzēto lauku plānu, norādot platību (ha) un informāciju par lauku vēstures kārtošānu;
 - 6.2. sēklu tirgotājs un ievadējs – informāciju par tirdzniecībai paredzēto sēklu izcelsmi, norādot sadarbības partnerus.
7. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 6. punktā minēto dokumentu saņemšanas nosūta personai paziņojumu par iesnieguma saņemšanu un tā izskatīšanas termiņu.

8. Ja dienests mēneša laikā pēc visu šo noteikumu 6. punktā minēto dokumentu saņemšanas nav informējis personu par tās reģistrāciju vai par atteikumu to reģistrēt, uzskatāms, ka dienests personu ir reģistrējis, piemērojot Brīvas pakalpojumu sniegšanas likumā paredzēto noklusējumu.

9. Dienests reģistrā norāda šādu informāciju par reģistrā iekļauto personu:

9.1. reģistrācijas kodu. Tā pirmās divas zīmes norāda personas adresi (pasta indeksa pirmie divi cipari), pārējās zīmes – reģistrācijas kārtas numuru;

9.2. juridiskai personai – nosaukumu un reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā, fiziskai personai – vārdu, uzvārdu un personas kodu;

9.3. juridiskai personai – juridisko adresi, fiziskai personai – dzīvesvietas adresi;

9.4. darbības veidu;

9.5. sugu grupu, ar kuru tiek veiktas darbības;

9.6. kontaktinformāciju (piemēram, tālruņa numuru, elektroniskā pasta adresi).

10. Pēc personas pieprasījuma dienests elektroniska vai papīra dokumenta formā izsniedz reģistrācijas apliecību atbilstoši šo noteikumu 2. pielikumam.

11. Dienests savā tīmekļvietnē ievieto informāciju par reģistrētajām personām, norādot nosaukumu, adresi un tālruņa numuru juridiskām personām un vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru fiziskām personām, kā arī darbības veidu.

12. Dienests pieņem lēmumu par personas reģistrācijas anulēšanu, ja:

12.1. reģistrētā persona ir iesniegusi iesniegumu par reģistrācijas anulēšanu;

12.2. atkārtoti konstatēta šo noteikumu VII, VIII, X vai XI nodaļā minēto prasību neievērošana un par to ir sagatavots attiecīgs akts;

12.3. dienests konstatē, ka persona ir svītrotā no komercreģistra.

13. Lai izdarītu izmaiņas reģistrā, reģistrētā persona dienestā iesniedz saskaņā ar šo noteikumu 1. pielikumu noformētu iesniegumu, tajā norādot nepieciešamās izmaiņas.

14. Ja izmaiņas reģistrā saistītas ar reģistrētās personas darbības veida maiņu, iesniegumam pievieno šo noteikumu 6.1. vai 6.2. apakšpunktā minēto informāciju.

15. Dienests triju darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas izdara izmaiņas reģistrā.

16. Informāciju par personu reģistra arhīva datubāzē dienests saglabā sešus gadus pēc reģistrācijas anulēšanas.

III. Sēklu kategorijas

17. Sēklas iedala šādās kategorijās:

17.1. pirmsbāzes sēklas;

17.2. bāzes sēklas;

17.3. sertificētās sēklas.

18. Pirmsbāzes sēklas:

18.1. ir iegūtas no šo noteikumu 19. punktā minētajām prasībām atbilstošiem identificētiem mātesaugiem, izmantojot šādas metodes:

18.1.1. mikropavairošanas (*in vitro*) metodi, īsā periodā laboratorijā izaudzējot lielu daudzumu augu mēģenēs vai mikrobumbuļus un izmantojot diferencētus veģetatīvos pumpurus vai meristēmu audus;

18.1.2. klonu atlases metodi;

18.2. ir audzētas selekcionāra vai šķirnes uzturētāja uzraudzībā, ievērojot vispārpieņemtu praksi šķirnes un fitosanitārā stāvokļa uzturēšanai;

18.3. ir paredzētas bāzes (S, SE, E) un sertificētu (A, B) sēklu ražošanai;

18.4. saskaņā ar Sēklu un šķirņu aprites likumu un šiem noteikumiem ir atzītas par atbilstošām pirmsbāzes sēklām noteiktajām šķirnes tīrības prasībām, tām nav konstatēti šo noteikumu 3. pielikumā minētie augu karantīnas organismi, kā arī sēklaudzēšanas stādījumu un sēklu partijas kvalitāte atbilst šajos noteikumos pirmsbāzes sēklām noteiktajām prasībām;

18.5. visā audzēšanas un sagatavošanas periodā ir dienesta uzraudzībā.

19. Dienests veic mātesaugu oficiālo pārbaudi, lai atzītu tos par brīviem no šo noteikumu 4. pielikumā minētajiem kaitīgajiem organismiem. Selekcionārs vai šķirnes uzturētājs mātesaugus uztur, ievērojot šķirnes uzturēšanas shēmu.

20. Ja izmantota mikropavairošanas metode, pirmsbāzes sēklas iedala šādās paaudzēs:

20.1. sīkbumbuļi (PBTC), ko selekcionārs vai šķirnes uzturētājs iegūst noslēgtā objektā augu augšanas substrātā, kurā nav konstatēta zeltainā kartupeļu cistu nematode *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens un bālā kartupeļu cistu nematode *Globodera pallida* (Stone) Behrens (Eiropas populācija), izstādot no mātesauga pavairotus augus no mēģenēm vai mikrobumbuļus;

20.2. pirmās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB1), ko iegūst no sīkbumbuļiem (PBTC);

20.3. otrās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB2), ko iegūst no pirmās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB1);

20.4. trešās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB3), ko iegūst no otrās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB2);

20.5. ceturtais paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB4), ko iegūst no trešās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB3).

21. Ja izmantota klonu atlases metode, pirmsbāzes sēklas iedala šādās paaudzēs:

21.1. pirmās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB1), ko iegūst no šķirnei tipiskiem izlases ceriem – mātesaugiem – atlasītiem bumbuļiem;

21.2. otrās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB2), ko iegūst no pirmās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB1);

21.3. trešās paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB3), ko iegūst no otrās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB2);

21.4. ceturtais paaudzes pirmsbāzes sēklas (PB4), ko iegūst no trešās paaudzes pirmsbāzes sēklām (PB3).

22. Bāzes sēklas:

22.1. ir iegūtas no pirmsbāzes sēklām;

22.2. ir audzētas selekcionāra vai šķirnes uzturētāja uzraudzībā, ievērojot vispārpieņemtu praksi šķirnes un fitosanitārā stāvokļa uzturēšanai;

22.3. ir paredzētas sertificētu (A, B) sēklu ražošanai;

22.4. saskaņā ar Sēklu un šķirņu aprites likumu un šiem noteikumiem ir atzītas par atbilstošām bāzes sēklu šķirnes tīrības prasībām, tām nav konstatēti šo noteikumu 3. pielikumā minētie augu karantīnas organismi, un sēklaudzēšanas stādījumu un sēklu partijas kvalitāte atbilst šajos noteikumos bāzes sēklām noteiktajām prasībām;

22.5. visā audzēšanas un sagatavošanas periodā ir dienesta uzraudzībā.

23. Bāzes sēklām ir šādas paaudzes:

23.1. pirmās paaudzes bāzes sēklas (S), ko iegūst no pirmsbāzes sēklām;

23.2. otrās paaudzes bāzes sēklas (SE), ko iegūst no bāzes sēklām (S) vai pirmsbāzes sēklām;

23.3. trešās paaudzes bāzes sēklas (E), ko iegūst no bāzes sēklām (SE) vai pirmsbāzes sēklām.

24. Sertificētas sēklas:

24.1. ir iegūtas tieši no bāzes sēklām vai augstākas kategorijas sēklām;

24.2. ir audzētas selekcionāra vai šķirnes uzturētāja uzraudzībā, ievērojot vispārpieņemtu praksi šķirnes un fitosanitārā stāvokļa uzturēšanai;

24.3. saskaņā ar Sēklu un šķirņu aprites likumu un šiem noteikumiem ir atzītas par atbilstošām sertificētām sēklām noteiktajām šķirnes tīrības prasībām, tām nav konstatēti šo noteikumu 3. pielikumā minētie augu karantīnas organismi, un sēklaudzēšanas stādījumu un sēklu partijas kvalitāte atbilst šajos noteikumos sertificētām sēklām noteiktajām prasībām;

24.4. visā audzēšanas un sagatavošanas periodā ir dienesta uzraudzībā.

25. Sertificētām sēklām ir šādas paaudzes:

25.1. pirmās paaudzes sertificētas sēklas (A), ko iegūst no trešās paaudzes bāzes sēklām (E) vai no augstākas kategorijas sēklām;

25.2. otrās paaudzes sertificētas sēklas (B), ko iegūst no pirmās paaudzes sertificētām sēklām (A) vai no augstākas kategorijas sēklām un kas nav paredzētas tālākai sēklaudzēšanai.

IV. Prasības sēklaudzēšanai

26. Sēklaudzēšanas laukus izvieto tikai pēc piemērotiem priekšaugiem. Augu maiņu pa gadiem ieraksta lauku vēsturē, kurā norādīta lauku izvietojuma shēma, informācija par konkrētajā laukā izlietoto sēklu, mēslojumu un augu aizsardzības līdzekļiem.

27. Sēklu atļauts audzēt laukos, kuros:

27.1. nav konstatēta zeltainās kartupeļu cistu nematodes *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens un bālās kartupeļu cistu nematodes *Globodera pallida* (Stone) Behrens (Eiropas populācija) klātbūtne augsnē un nav noteikti fitosanitārie pasākumi, kas ierobežo kartupeļu audzēšanu;

27.2. pēdējo triju gadu laikā nav audzēti kartupeļi un citi nakteņu dzimtas augi, un to apliecina ieraksts lauku vēsturē.

28. Audzējot dažādu šķirņu, kategoriju vai paaudžu sēklu vai nesertificētu sēklu, stādījumus izvieta tā, lai sēklu novākšanas laikā nebūtu iespējama to sajaukšanās.

29. Ja sēklaudzētājs kartupeļus audzē arī citiem mērķiem (pārtikai, pārstrādei, lopbarībai):

29.1. visā saimniecībā esošajā kartupeļu audzēšanas platībā pirms kartupeļu stādīšanas pārbauda zeltainās kartupeļu cistu nematodes *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens un bālās kartupeļu cistu nematodes *Globodera pallida* (Stone) Behrens (Eiropas populācija) klātbūtni augsnē;

29.2. visā saimniecībā iegūtajā kartupeļu ražā pārbauda kartupeļu gaišās gredzenpuves *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* un kartupeļu tumšās gredzenpuves *Ralstonia solanacearum* klātbūtni.

V. Sēklaudzēšanas lauku apskate

30. Lai novērtētu sēklaudzēšanas lauku vispārējo stāvokli, to atbilstību šo noteikumu IV nodaļā minētajām prasībām un noteiktu stādījumu kvalitāti saskaņā ar šo noteikumu 5. pielikumā minētajām prasībām, dienesta inspektors veic sertifikācijai paredzēto sēklaudzēšanas lauku apskati.

31. Sēklaudzētājs katru gadu līdz 1. jūnijam iesniedz dienestā lauku apskates iesniegumu (6. pielikums).

32. Dienesta inspektors pārbauda:

32.1. vai lauku apskates iesniegumā ir norādīta visa šo noteikumu 6. pielikumā minētā informācija;

32.2. šo noteikumu 34. punktā minētos sēklu kvalitāti apliecinošos dokumentus un ierakstus lauku vēsturē. Sēklu sertifikāta derīguma termiņu nepārbauda;

32.3. šķirnes atbilstību Sēklu un šķirņu aprites likumā minētajām prasībām par sēklu sertifikāciju;

32.4. vai sēklaudzēšanai izmantotajos laukos nav konstatētas zeltainās kartupeļu cistu nematodes *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens un bālās kartupeļu cistu nematodes *Globodera pallida* (Stone) Behrens (Eiropas populācija) un vai laukiem nav noteikti fitosanitārie pasākumi, kas ierobežo kartupeļu audzēšanu.

33. Ja nav ievērotas šo noteikumu 32. punktā minētās prasības, dienesta inspektors triju darbdienu laikā pēc pārbaudes par to rakstiski informē sēklaudzētāju, norādot nepilnības, un pieprasa tās novērst septiņu darbdienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas.

34. Izstādīto sēklu kvalitāti apliecina:

34.1. Latvijā sertificētām sēklām – sēklu iesaiņojuma oficiālā etiķete vai augu pase, kas satur visu etiķetes informāciju un ir oficiālas etiķetes krāsā ar norādi "Eiropas Savienības tiesību akti" vai "ES tiesību akti", un sēklas sertifikāts;

34.2. citā Eiropas Savienības dalībvalstī sertificētām sēklām – sēklu iesaiņojuma oficiālā etiķete vai augu pase, kas satur visu etiķetes informāciju un ir oficiālas etiķetes krāsā ar atsauci uz Eiropas Savienības tiesību aktiem, un dokuments, kas apliecina iepirkto sēklu daudzumu;

34.3. Šveicē sertificētām sēklām – sēklu iesaiņojuma oficiālā etiķete, ko izsniegusi attiecīgās valsts pilnvarotā institūcija, un fitosanitārais sertifikāts.